

MALMKONGEN.

(Slovakisk eventyr.)

Det var engang en enke. Hun hadde en datter som var saa vakker. Moren var beskeden, men datteren var stolt. Hun hadde mange friere, men hun syntes ikke at nogen var gode nok, og jo mere umake de gjorde sig, desto stoltere blev hun. En maanelys nat vaaknet moren, og da hun ikke fik sove igjen, tok hun rosenkransen ned fra væggen og begyndte at bede for datteren; for hun var saa bedrøvet over hende. Datteren laa ved siden av hende og sov. Moren sat og saa paa datteren, og glædet sig over hvor vakker hun var. Da lo datteren i søvne. «Jeg undres paa hvad for noget vakkert hun drømmer siden hun ler saa,» tænkte moren, saa bad hun «Fadervor» helt ut, hængte rosenkransen op igjen og la sig til at sove. Om morgenen spurte hun datteren: «Kjære, si mig hvad for noget vakkert du drømte i nat, du lo i søvne?» — «Hvad jeg drømte, mor? Aa, jeg drømte at der kom en og fridde til mig, han kjørte i en kobbervogn, og han gav mig en ring med ædelstener i, de skinte som stjernene paa himmelen. Og da jeg kom ind i kirken, saa folk bare paa jomfru Maria og mig.» — «Ak, barnet mit, det er altfor stolte drømmer,» sa moren; men datteren gik

til arbeidet sit og sang. Den samme dagen kom en vogn kjørende ind paa gaarden, og en gaardmandsgut som alle snakket godt om, kom og fridde til hende og vilde fæste hende til bondebrød. Moren syntes godt om ham; men datteren sa: «Om du saa kom i en kobbervogn og gav mig en ring med ædelstener som skinte som himmelens stjerner, saa vilde jeg ikke ha dig allikevel.» Saa maatte frieren gaa sin vei, og bedrøvet var han. Men moren sa det var dumt gjort. Den næste natten vaaknet moren igjen, tok rosenkransen og bad saa inderlig for datteren. Med én gang lo datteren høit i søvne. «Jeg undres hvad hun drømte,» tænkte moren, bad «Fadervor» én gang til, hængte op rosenkransen og la sig; men hun fik ikke sove paa længe. Om morgenen spurte hun datteren: «Hvad var det for noget rart du drømte inat, du lo i søvne?» «Hvad jeg drømte, mor? Aa, jeg drømte det kom en og fridde til mig, han kjørte i sølvvogn, og han gav mig et guldpandebaand. Og da jeg kom ind i kirken, saa folk ikke saa meget paa jomfru Maria som paa mig.» «Ikke si slikt barn! Det er altfor stolte drømmer! Bed, saa du ikke falder i fristelse!» Moren snakket alvorlig til hende; men datteren gik ut for at slippe præket hendes og slog døren haardt igjen efter sig. Samme dag kom en fin herskapsvogn kjørende ind paa gaarden, og der kom store herrer og fridde og vilde fæste hende til herrebrød. Moren syntes det var altfor stor ære; men datteren var like stolt. «Om dere kjørte i sølvvogn og gav mig guldpandebaand, saa fik dere mig ikke allikevel,» sa hun. Frierne reiste, og moren skjendte. «Min datter, vær ikke saa stolt, stoltheten hører helvede til,» sa hun; men datteren bare lo.

Tredje natten laa datteren og sov; men moren kunde ikke faa sove av sorg over datteren, og rosenkransen hadde hun i haanden hele tiden. Med én gang hørte hun datteren slaa op en høi latter i søvne. «Aa, Herregud,» tænkte moren, «hvad drømmer nu det ulykkelige barnet igjen,» og hun bad til den lyse morgen. «Hvad har du nu drømt igjen, du slog op en høi latter i søvne i nat,» sa hun til datteren om morgenen. «Begynder du at skjende igjen nu?» sa datteren. «Si det, bare si det,» sa moren. «Naa ja, jeg drømte nogen kom og fridde til mig, og de kom i en guldvogn og jeg fik en gulddragt. Og da jeg kom til kirken, saa folk ikke paa nogen andre end mig.» Moren vred hændene sine; men datteren sprang ut av sengen, tok klærne med sig og løp for at slippe morens formaninger. Den samme dagen kom der tre vogner kjørende ind paa gaarden, en av kobber, en av sølv og en av guld. For den første vognen var der to hester, for den andre tre, og for den tredje var der otte stolte hingster. Utav kobbervognen og sølvvognen sprang der junkere med røde bukser og grønne luer og frakker; men utav guldvognen kom en ridder i en dragt av bare guld. De gik ind i stuen allesammen, og den unge guldridderen vilde ha datteren til kone. «Bare vi var værdige til en slik lykke,» sa moren. Men datteren tænkte ved sig selv: «Det er jo ham jeg har drømt om!» og hun skyndte sig ind i kammerset sit for at binde en buket av blomster. Da hun var færdig med den, gav hun frieren den efter landets skik, og saa gav han hende en gulddragt, et guldpandebaand og en ring med ædelstener som skinte som himmelens stjerner. Da datteren var ute og pyntet sig, spurte moren: «Hvad slags brød

fæster De nu datter min til?» «Vi har brød av kobber, av sølv og av guld,» sa han, «hun kan vælge hvad hun liker bedst.» Moren syntes alt dette var rart; men datteren brød sig ikke om det. Da hun hadde faat paa sig gulddragten var hun saa deilig. Brudgommen tok hende ved haanden, og saa gik de til kirken; men datteren bad ikke moren velsigne hende, og hun sa ikke farvel til sine pikedager, som skikken var. Moren var ræd og stod i døren og bad for brudeparret. Da de kom fra kirken, satte bruden og brudgommen sig i guldvognen, og følget satte sig i sølvvognen og kobbervognen, og saa kjørte de avgaarde; men datteren sa ikke farvel til mor sin engang.

De kjørte og de kjørte til de kom til et fjeld. Der var det et hul saa stort som en port. Ind igjennem det hullet styrte de hestene. Da de var kommet indenfor, blev det et forfærdelig jordskjælv, saa fjeldet styrtet ned bak dem. Nu var det aldeles mørkt omkring dem paa alle kanter. Bruden blev ræd; men brudgommen sa: «Vær ikke ræd, vent litt, saa blir det nok lyst og deilig igjen.» Saa kom der løpende smaa nisser fra alle kanter, de hadde røde bukser og grønne luer og fakler i hændene, og alle hilste paa herren sin, malmkongen, og lyste for ham. Nu saa bruden hvem hun hadde faat til mand. Men det brydde hun sig ikke om. Siden kom de til store skoger og fjeld, saa store at de næsten rak op til himmelen; men altsammen var av bly. Da de var kommet forbi der, blev der et jordskjælv igjen, og alt bak dem styrtet ned. Nu kom de til en stor slette, hvor alting skinte og lyste, og midt paa sletten stod et guldslot som var prydet med sølv og ædelstener. Malmkongen førte hende ind i slottet og sa at alt dette

skulde hun eie. Hun var forundret og glad over al den rigdom hun saa. Da hun hadde set paa altsammen, blev hun træt, og da hun saa de smaa nissene dækket et guldbord, blev hun rigtig glad; for nu var hun sulten. Hun satte sig tilbords, og det blev baaret om mat baade av kobber og av sølv og guld. Alle spiste; men bruden kunde ikke, og hun bad brudgommen om et stykke brød. «Gjerne det, ven min,» sa malkongen, og en av mændene hans kom straks med en leiv kobberbrød; men bruden kunde ikke spise det. Saa kom de med en leiv sølvbrød; men bruden orket ikke spise det. Tilslut kom de med en leiv guldbrød; men bruden kunde nok ikke spise det heller. «Jeg vilde nok gjerne gjøre hvad du ber om, ven min,» sa malkongen; «men vi har ikke andet brød.» Nu skjønnte bruden at det var rigtig ilde for hende, og hun begyndte at graate. Men malkongen sa: «Det hjælper ikke at du graater og klager. Du visste hvad slags brød du fæstet dig til, og du har faat det som du vilde ha det.» Og slik var det og blev det. Det som var gjort var gjort. Bruden maatte bli der hun var og plages og sultes, fordi hun ikke vilde ha andet end guld. Tre dager hvert aar faar hun lov til at komme frem for dagens lys, naar malkongen lukker op for skattene i jorden. Det er de tre bededager. Da slipper han hende ut, og da gaar hun og tigger — *om brød*.
